

РЕШЕНИЕ

№ 39984

гр. София, 01.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 82 състав, в
публично заседание на 03.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вената Кабурова

при участието на секретаря Цветелина Заркова, като разгледа дело номер **5558** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административно процесуалния кодекс.

Образувано е по повод подадена жалба от А. Л. Ш. в качеството му на член на Епархийския съвет (ЕС) и председател на А. Апостолическа Православна Света Църква в България (ААПСЦБ), Б. А. М., С. А. М., С. К. Ш.-А., Т. К. Ж., М. З. К., С. А. Х. и К. О. Ш. в качеството им на членове на ЕС на ААПСЦБ чрез адв. О. П. и адв. В. С. срещу решение № 112/19.03.2025 г. на Комисия за защита от дискриминация (КЗД), 5-членен разширен заседателен състав, с което на основание чл. 65, т. 1 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДиске.) е установено, че:

- спрямо В. Б., М. М. и А. В. е осъществена дискриминация по см. на чл. 2 от ЗЗДиске. И чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр. на основата на признаците „вяра“ и „религия“ по чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., като същите са били ограничени да изповядват свободно своята вяра и религия чрез неосигуряването на свещенослужители за продължителен период от време, който е неизменна част от свещенодействието по канона на А. църква, за разлика от останалите членове на същата общност;
- от страна на ЕС на ААПСЦБ е допуснато нарушение на чл. 4, ал. 2 на основанита....., като за продължителен период от време вярващите от енориите В. и Б., са били лишени от свещенослужител и поставени в по-неблагоприятно положение сравнено с вярващите лица от останалите енории;
- от страна на председателя на ЕС на ААПСЦБ А. Ш. чрез бездействие е допуснал нарушение на чл. 4, ал. 3 на основата на признаците „вяра“ и „религия“ по см. на чл. 4, ал. 1...
- препоръчва на основание чл. 47, т. 6 от ЗЗДискр. ан председателя на ЕС на ААПСЦБ да предприеме съответни действия за осигуряване на свещенослужители за продължителен период от време, без прекъсване, който е неизменна част от свещенодействието по канона на А. църква.

Постъпила е и жалба от В. О. Б., А. А. В. и М. Л. М. чрез адв. А. А. срещу същото решение на КЗД, но в частта, в която се установява, че от страна на Министерски съвет на Република България, в чиято администрация е дирекция „Вероизповедания“, не е допуснато нарушение на забраната за дискриминация по см. на чл. 4, ал. 2 и ал. 3 от ЗЗДискр. на основата на признаците „религия“ и „вяра“.

В жалбите се излагат твърдения за незаконосъобразност на оспореното решение на КЗД поради неправилно приложение на материалния закон и допуснати съществени процесуални нарушения. В жалбата на председателя на ЕС на ААПСЦБ и на членовете на ЕС се посочва, че наведените в жалбата пред административния орган факти и обстоятелства не представляват дискриминация по признаците „религия“ и „вяра“. Акцентира се върху обстоятелството, че даденото предписание за „осигуряване на свещенослужители за продължителен период от време, без прекъсване“ е практически неизпълнимо не само от председателя на ЕС, но и от целокупния състав на Епархийския съвет. В жалбата на В. Б., А. В. и М. М. се твърди, че съответната част от оспорения административен акт е неправилна, тъй като именно бездействието на дирекция „Вероизповедания“ към МС на отправеното искане от Архиепископския наместник на епархията да издаде становище за разрешаване престоя на свещениците дер Н. и дер Б. в България да бъде продължен и след 2019 г., е довело до принудителното напускане на страната от свещениците. Съдът, като разгледа становищата и възраженията на страните по делото, приложената административна преписка и събраните по делото доказателства, намери за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е започнало във връзка с подадена жалба до КЗД вх. № 44-00-3867/23.11.2021 г. от В. О. Б. от [населено място] с оплаквания срещу дирекция „Вероизповедания“ на МС, Е. В. – директор на дирекцията и Епархийския съвет (ЕС) на А. Апостолическа Православна Света Църква в България (ААПСЦБ). Впоследствие към тази жалба били присъединени и жалбите на М. М. от [населено място] и А. В. от [населено място], съдържащи идентични оплаквания, а именно – наличието на извършена дискриминация спрямо тях по признаците „религия“ и „вяра“ от страна на председателя на ЕС на ААПСЦБ и на самия Епархийски съвет, както и от дирекция „Вероизповедания“ на МС, изразяваща се в неосигуряването на свещенослужители за енориите в [населено място] и [населено място], вследствие на което се възпрепятства и ограничава правото им на свободно упражняване на тяхната религия, проповядвана от А. Апостолическа Православна Света Църква в България. Посочвало се, че с изгонването или непродължаването на визите на свещениците хиляди арменски миряни в България не могли да се оженят, кръстят, покаят, вземат причастие и др. Изнасяли се твърдения, че с действия и бездействия ЕС на ААПСЦБ нарушавал текстове на устава на ААПСЦБ и дискриминирал жалбоподателите на религиозен принцип.

С оглед така постъпилите жалби КЗД провела проучване по реда на чл. 55-59 от ЗЗДискр. Постъпило становище от дирекция „Вероизповедания“ на МС, в което било пояснено, че съгласно чл. 35, т. 5 от Закона за вероизповеданията вр. чл. 24, т. 16 от Закона за чужденците в република България дирекцията е специализирана администрация в МС, която дава становища относно искане за разрешение за преживяване в страната на чуждестранни религиозни служители, поканени от централните ръководства на регистрираните вероизповедания. Дирекция „Вероизповедания“ дава становища за издаване на визи и удължаване престоя в РБългария единствено и само по искане на централното ръководство на определеното вероизповедание, в случая ЕС на ААПСЦБ.

Получено било и становище от председателя на ЕС на ААПСЦБ, както и от самия Епархийски съвет. В тях се посочвало, че съществен елемент, който е от значение за присъствието на

свещенослужители в отделните енории е способността на отделния свещенослужител да се впише в енорията и да бъде приет от нейните членове. Изтъква се, че неколккратно ЕС на ААПСЦБ е изпраща писма до Архиерейския наместник в България и до Всеарменския К. с молба за съдействие с оглед преодоляване недостига на свещенослужители за извършването на Света божествена литургия в църковните храмове в България, но не получавали отговор. Прави се заключението, че липсата на свещеници е следствие от противопоставянето между светското и духовно начало в Армено-Григорианското вероизповедание. Съгласно сега действащия устав на ААПСЦ, енорийските свещеници се назначават на служба в българския диоцез на А. апостолическа църква по общо решение на Архиерея, ЕС и съответното Църковно настоятелство. Тази процедура имплицитно включвала в себе си и правото да се настоява за тяхната смяна в случай, че поведението им не е в интерес на Църквата и миряните.

По преписката били проведени няколко открити заседания, на които присъствали страните и били разпитани свидетелите – епископ Т. А. – Архиерейски наместник на ААПСЦБ и Б. Х. В. – активен гражданин и член на А. църква.

С оспореното в настоящото производство решение № 112/19.03.2025 г. КЗД, 5-членен разширен заседателен състав е:

- установил, че спрямо В. Б., М. М. и А. В. е осъществена дискриминация по см. на чл. 2 от ЗЗДискр. и чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр. на основата на признаците „вяра“ и „религия“ по чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., като същите са били ограничени да изповядват свободно своята вяра и религия чрез неосигуряването на свещенослужители за продължителен период от време, който е неизменна част от свещенодействието по канона на А. църква, за разлика от останалите членове на същата общност;

- установил, че от страна на ЕС на ААПСЦБ е допуснато нарушение на чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр на основата на признаците „вяра“ и „религия“ по чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., като за продължителен период от време вярващите от енориите В. и Б., са били лишени от свещенослужител и поставени в по-неблагоприятно положение сравнено с вярващите лица от останалите енории;

- установил, че от страна на председателя на ЕС на ААПСЦБ А. Ш. чрез бездействие е допуснал нарушение на чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр на основата на признаците „вяра“ и „религия“ по см. на чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр.;

- препоръчал на основание чл. 47, т. 6 от ЗЗДискр. на председателя на ЕС на ААПСЦБ да предприеме съответни действия за осигуряване на свещенослужители за продължителен период от време, без прекъсване, който е неизменна част от свещенодействието по канона на А. църква;

- установил, че от страна на Министерски съвет на Република България, в чиято администрация е дирекция „Вероизповедания“, не е допуснато нарушение на забраната за дискриминация по см. на чл. 4, ал. 2 и ал. 3 от ЗЗДискр. на основата на признаците „религия“ и „вяра“.

В мотивите на решението било посочено, че по преписката са установени данни за това, че действията на светското ръководство на Епархията не са в синхрон с действията на представителите на духовната власт в структурата на А. църква, като се е стигнало до положението, в което образовани и утвърдени свещенослужители, представители на А. църква от определени енории в България, вследствие на решение на Епархийския съвет и на дадено църковно настоятелство да бъдат поставени в невъзможност физически да пребивават на територията на страната, а като последица за Бургаска и В. енория, жалбоподателите са били лишени от правото да упражнят своята вяра и религия за период, надхвърлящ разумния – над 5 години, за разлика от останалите представители на арменската общност, в чиито енории има действащи свещенослужители – С. и П.. Административният орган приел, че вярващите лица от енориите в [населено място] и [населено място] са били третираны по-неблагоприятно в

сравнение с вярващите от енориите в С., П. и Р., което е в нарушение на чл. 4, ал. 3 от 33Дискр.

При така установеното от фактическа страна, съдът достига до следните правни изводи: Жалбите са допустими - подадени са срещу подлежащ на оспорване пред съд административен акт, от лица, адресати на акта, чиято правна сфера той засяга неблагоприятно, в законоустановения 14 - дневен срок.

Разгледани по същество, жалбите са основателни, поради следните съображения:

Като извърши дължимата на основание чл. 168, ал. 1 АПК проверка за законосъобразност на оспорения акт, освен на основанията, сочени от оспорващия, и на всички основания по чл. 146 АПК, съдът приема следното:

Обжалваното решение е постановено от административния орган в рамките на неговата компетентност, при спазване на законоустановената форма, но при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, изразяващи се в постановяване на обжалваното решение при неизяснена фактическа обстановка, което е в противоречие с разпоредбите на чл. 35, ал. 1 от АПК, нарушаване на принципа за служебното начало /чл. 36, ал. 1 от АПК/, както и нарушение на чл. 55, ал. 1 от 33Дискр.

Съгласно разпоредбата на чл. 55, ал. 1 от 33Дискр. докладчикът започва процедура по проучване, в която събира писмени доказателства, необходими за пълното и всестранно изясняване на обстоятелствата, като ползва служители и външни експерти. Следователно, преди да се пристъпи към произнасяне на решение от страна на КЗД, трябва да са изяснени и установени всички факти и обстоятелства от значение по случая. Докладчикът по преписката служебно следва да събере всички необходими доказателства, а по силата на чл. 56, ал. 1 от 33Дискр., при осъществяване на своите правомощия комисията има право: 1. да изисква документи и друга информация, свързана с проучването; 2. да изисква обяснения от проучваните лица по въпроси, свързани с проучването; 3. да разпитва свидетели.

Според чл. 35 от АПК, приложим съгласно разпоредбата на чл. 70 от 33Дискр., индивидуалният административен акт се издава, след като се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и се обсъдят обясненията и възраженията на заинтересованите граждани и организации, ако такива са дадени, съответно направени, като чл. 36 от АПК задължава административния орган да събира служебно доказателства.

В конкретния случай решението на Комисията за защита от дискриминация е взето при неизяснена фактическа обстановка. Вместо да изпълни задълженията си, произтичащи и от разпоредбите на чл. 55, ал. 1 от 33Дискр., както и тези, визирани в чл. 35 и чл. 36 от АПК, Комисията за защита от дискриминация се е задоволила единствено да констатира в решението си, че са налице „данни“ за това, че действията на светското ръководство на Епархията не са в синхрон с действията на представителите на духовната власт в структурата на А. църква. Използването на подобна неясна и уклончива формулировка не дава възможност на страните и на съда да разберат, в какво точно се изразява извършената спрямо жалбоподателите дискриминация от страна на ЕС на ААПСЦБ и от неговия председател. Не е изяснено, с какви конкретни действия Епархийският съвет е допуснал „практика“ по см. на чл. 4, ал. 3 от 33Дискр., с която е поставил В. Б., М. М. и А. В. в по-неблагоприятно положение, сравнено с вярващите лица от останалите енории. Фактите и обстоятелствата, които са били от значение за правилното решаване на административната преписка, са останали неизяснени, а именно: поради какви обективни причини енориите в [населено място] и [населено място] са останали без свещенослужители в съответните арменски църкви; за какъв период става въпрос (никъде в оспореното решение това не е конкретизирано); с какви конкретни правомощия, са разполагали ЕС на ААПСЦБ и нейния председател, с оглед назначаването на свещенослужителите в

съответните храмове, както и къде са регламентирани те; в какво се изразява бездействието на духовното ръководство на Епархията и др. Следва да се посочи, че в оспореното решение не са изяснени и обстоятелствата, свързани с правомощията на дирекция „Вероизповедания“ към МС да продължава разрешителното за пребиваване на назначените свещеници в РБългария, с оглед изложените твърдения от жалбоподателите по преписката, че именно липсата на такова разрешение е станало формалният повод назначените до онзи момент свещеници дер Н. и дер Б. да бъдат освободени, въпреки отправеното искане от страна на Архиерейския наместник до дирекцията за продължаване на техния престой в България и след 2019 г.

Като е нарушил разпоредбите на чл. 55, ал. 1 от ЗЗДискр., чл. 35 и чл. 36 от АПК във вр. с чл. 70 от ЗЗДискр., Комисията за защита от дискриминация е допуснала съществени нарушения на процесуалните правила, които налагат отмяна на обжалваното решение и връщане на делото като преписка на административния орган за ново произнасяне. При новото разглеждане на административната преписка Комисията за защита от дискриминация следва служебно да събере всички доказателства, необходими за пълното и всестранно изясняване на случая.

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 от АПК на жалбоподателите се дължат сторените разноски. Такива са поискани в срока за това от адв. А. - процесуален представител на В. Б., М. М. и А. В.. Приложени са три договора за правна помощ от 10.06.2025 г., в които дължимото възнаграждение за адв. А. е уговорено по реда на чл. 38, ал. 1, т. 3 от Закона за адвокатурата, съгласно който адвокатът може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на роднини, близки или на друг юрист, като в този случай и съобразно ал. 2 на същата разпоредба съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа и осъжда другата страна да го заплати. В чл. 8, ал. 2, т. 9 от Наредба №1/2004г. е предвидено, че за процесуално представителство, защита и съдействие по дела по Закона за защита от дискриминация пред КЗД или съдебна инстанция минималното възнаграждение е в размер на 1500 лв. В случая съдът счита, че административният орган следва да бъде осъден да заплати от бюджета си еднократния размер на това възнаграждение на адв. А. с оглед обстоятелството, че тримата жалбоподатели са оспорили процесното решение посредством депозирането на една обща жалба чрез процесуалния им представител адв. А., в която не са посочени различни аргументи от всеки един от тях за неговата незаконосъобразност, нито са направени различни искания.

По изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК и чл. 173, ал. 2 от АПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 112/19.03.2025 г. на Комисия за защита от дискриминация, 5-членен разширен заседателен състав.

ВРЪЩА преписката на Комисията за защита от дискриминация за ново произнасяне съгласно задължителните указания по тълкуване и прилагане на закона, дадени в мотивите на решението.

ОСЪЖДА Комисията за защита от дискриминация на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата да заплати на адвокат А. С. А., с личен номер [ЕГН] сумата в размер на 1500 /хиляда и петстотин/ лева, представляваща адвокатско възнаграждение по делото. Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаване на съобщението.

Препис от решението да се изпрати на страните.

СЪДИЯ: